

OPE ALTISSIMI,
Suffragio Ampliss: FACULT. PHILOSOPH. 3
Regiæ ad Auram Academiae,

LIBRAM
ÆQUITATIS,

ad pendenda

PARENTUM ET LIBE-
RORUM OFFICIA,

TUTAMINE

Viri Amplissimi

M. GABRIEL

JUSLENII,

Log. & Metaph. Prof. Celeberrimi,

DISSERTATIONE

PRO GRADU MAGISTERII,

In Audit. Maximo, die 7 Nov. A. 1703.

horisque ab octava antemeridianis

Publicæ bonorum censura, modeste submittit

GABRIEL HANEMAN/

Austro-Fenno.

Exc. JO. WAL.

Muneris Nobilitate & Honoris eminentia diu Inelyto

DN. CAROLO PAULIN,

In Dicasterio Regio Magni Ducatus Finlandiæ, ASSESSORI ut Amplissimo
ita Consultissimo.

*Officii Dignitate & Amplitudine, nec non
Prudentiæ laude Percelebri*

DN JOHANNI SÆHLS,

CONSULI Justitiario Civitatis Aboënsis
Gravissimo, pariterque Æquissimo.

**MÆCENATIBUS, PATRONIS & EVERGETIS
Magnis & Propensissimis,**

Annos & mitia fata!

Morum præscribentes præcepta, rite admonent beneficiis affectos, ut de re-
pendendis cogitent, cum sic DEO
hominibusque reddantur accepti: Verum cum
cujusvis non sit arbitrii, beneficium acceptum
re-

rependere; grato affectu beneficium agnoscere, idque apud alios in propatulo dignis laudibus evehere, ejusque magnitudinem exponere jubent. Quæ cogitatio dum animum meum subit, non possum non profiteri, PATRONI & EVERGETÆ Propensissimi, Vestrorum Beneficiorum Magnitudine me ad compensationem jure esse obligatum, Verum obligationi & voluntati meæ, vires non respondent. Afferret sane mihi aliquod levamen, si nunc palam VESTRA Beneficia favoremque, PATRONI & EVERGETÆ Maximi, liceret prædicare; verum id facienti, vereor ne quis adulationis notam inureret, quam ut pestem odi. Hinc anam arripui, impolitam hancce opellam, INCLYTIS VESTRIS NOMINIBUS dicandi, non eo animo, ut referrem gratiam, Vestris Beneficiis parem; sed duntaxat ut grati animi esset signum. Respicite itaque benigne munusculum hoc chartaceum, & si Vestro aspectu dignum judicaveritis, est quod in sinu gaudeam, novo auctus beneficio. De cætero, PATRONI Amplissimi, Vos tutelæ Omnipotentis, me verò Vestræ Gratæ jugiter commendo, qui sum e-

VESTR. AMPLISS. NOMINUM
humilissimus & addictissimus
cultor

per illi dedicationem
G. Haartman.

VIRIS

*Pariter & virtute & gravitate Com-
mendatissimis, Spectatissimisque,*

DN. JOHANNI TESCHE,
Negotiatori Civitatis Wiburgenſis
Prudentiſſimo.

DN. HENRICO SAEHLS,
Mercatori nominatæ Civitatis Wi-
burgenſis Honoratiſſimo.

DN. PETRO VOGELL,
Itidem celebratæ Civitatis Negotia-
tori egregie Conſpicuo.

Evergetis atq; Fautoribus
benigniſſimis,

*Ut ſuum declararet animum,
hanc Diſſertationem Gra-
dualem, in interioris affe-
ctus τεκμήριον offert*

Auctor & Reſpondens.

AUSPICE JESU!

Contraſta labe primava, homines in denſiſſimas obverſantur tenebras, ut plus ſæpius in iis, quæ bruta faciunt inſtinctu nature, delinquant: Alii (ut cætera præteream) erga ſuos plane ſunt ἀσogyοι: alii contrarium & præpoſterum ſervant ordinem, proprium defraudantes genium, ut ſuis benè ſit: alii, licet natura paucis ſit contenta, ſi non verbis tamen factis à Deo, noctes & dies in id ſedulò incumbunt, ut multas acquirant divitias, ſuis ut ſperant commodo incredibili. Teſtis eſt experientia, auro inhiantes ſulco, mille reſchnas atq; fraudes adhibere, ut alios minus cautos opibus emungant, ut non temerè exclamaverit Poëta:

--- quid non mortalia pectora cogis

Auri ſacra fames?

Ab his ultimis, gradu differunt ii, qui in acquirendo aliqualem præ ſe ferunt juſtitiã; in distribuendò vero ſatis ſuperque ostendunt,

se minime esse bonos cives, ne dicam bonos Christianos, qui plerumque apud semet ipsos tacite ejusmodi fovent cogitationes, quod sibi solum sine patri, non patrie, non aliis hominibus quasi extra omnem degerent societatem humanam. Ergo si quid facturi sunt, mox questio hac preliminaris ventilanda est; Quam & quantum ex opere faciendo capient utilitatem? Pretendentes, nihil frustra atque gratis debere fieri, & us huic impia sententia robur concilient, adducunt scripturam quam nefarie ad suam mentem torquent. Hæc vitia apud Parentes sæpè licet reperire. Liberi autem, præcipue apud vulgum, ità duro sunt animo in Parentes, ut contra dictamen legis Divine atque ipsius Naturæ, ipsis indigentibus non tantum debitam reverentiam atque honorem denegent, verum etiam alimenta; quod nefandum malum in hac mundi ultima senectâ, tam altas agit radices, ut eradicari vix possit, nisi Magistratus severissima animadversione in filios ejusmodi immorigeros. Nunc cum mihi è circulo Philosophico aliquid in medium offerendum, loco examinis publici, mandato eorum, quorum voluntati refragari religio vetat: lubet ob utilitatem in vita communi, inquirere: Quousque & in quantum officium erga suos se extendit?

CAPUT PRIMUM,
De Officio Parentum.

§. I.

Homines, cum sibi maxime sint chari, se omni modo cupiunt conservatos, habentes id cum cæteris animantibus commune: Cæterum cum excellentem habeant naturam, atque à DEO in societatem sint creati, obligatione quadam speciem suam conservant, & continua successione, per propagationem facta, genus mortaliū ab interitu vindicant. Bruta instinctu naturæ ad propagationem suæ speciei feruntur: homines autem & instinctu & lege naturali obligantur, ut exinde adpareat, naturam speciei propagationem quam accuratissime voluisse observare, utpote incolumitatem, addo etiam perennitatem, generis humani conservantem: dum velut diffusa soli rationis dictamini eidem succenturiari jussit instinctum ita debentem,

ut difficulter admodum homo in contrarium
 niti possit. Puffend. J. N. l. VI. c. 1. § 3. Hæc
 obligatio non ita nuda atque simplex
 est, quasi debito esset satisfactum, si Pa-
 rentes procurent, liberos suos solum-
 modo communem hanc aspicere lucem,
 nulla, quantum apud ipsos est situm, ad-
 hibita cura, siue sani sint & bona consti-
 tutione corporis, siue civitati inutiles,
 claudi, cæci, lufci, morbidi ac prodigio-
 si gignantur. Proinde Physicorum ju-
 dicio, plurimum refert, quales Parentes,
 qua dieta & corporis habitudine, qui-
 bus moribus, sobrii ne, an ebriosi, tran-
 quilla an perturbata mente sint? *Quippe*
Parentum vitia in fœtus facile transeunt, &
ab ipsa corporis indole, laudati, perversique
liberorum mores dependent. Le Grand. Inst.
 Philos. p. X. c. 33. Diogenes cum puerum
 temulentum vino cerneret, ferunt eum
 dixisse: *Adolescens, ebrius te seminavit Pater.*
 Parentes sanè, si ipsorum culpa infantes
 labe aliqua vel corporis vel animi sint
 affecti, in noxa sunt, peccantque in or-
 dinationem Divinam, in infantes quos
 de-

debita perfectione privarunt, imò in ipsam civitatem, quæ idoneo cive excidit. Propterea etiam contagiosorum hominum sponsalia in ordinant. Eccles. c. XVI. §. II. m. IV. & §. III. irrita habentur.

§. II.

Infante bona indole integrisque membris nato, merito quæritur: An sit in libertate Parentum, ipsum exponere vel tollere? An verò obligentur ad præstanda ipsi alimenta? Quid primitus in usu fuerit, vix aliquem de numero eruditorum later; non enim insolens fuit infantes publicis locis misericordiæ causa exponere, quam tamen Parens ipse non habebat. Tanta tunc erat perversitas, ut Davus Terentianus sibi non potuerit temperare, quin convitia ingereret in Herum Pamphilum, animo paterno affectum erga prolem. Ita enim erumpit And. Act. 1. scen. 3.

Audire eorum est opera pretium audaciam:

Nam inceptio est amentium haud amantium:

Quicquid peperisset, decreverunt tollere.

Expositio prolis actio adeo est crudelis, ut ab ea etiam bruta abhorreant, quæ licet nulla lege obligentur, tamen solo naturæ instinctu, tanto amore suos factus prosequuntur, ut non tantum sponte alant eos, verum etiam contra quasvis injurias illatas cum vitæ suæ discrimine pertinaciter defendant. Id verò gratis fit, quod quidam excipiunt: posse interdū licite parentes exponere filios spurios, quando ita necesse sit ad occultandum crimen & gravem vitandam infamiam. Oportuit enim prius cogitatum; si nolint infamiam subire, satius esse abstinere ab ejusmodi concubitu furtivo atque illicito, quam crimen crimine adaugere. Dicimus itaque Parentes minime posse exponere liberos suos, sed ipsis omninò debere alimenta. Grotius I. B. & P. lib. II. c. 7. §. 4. disputat, Parentes liberis debere alimenta, voce debiti laxius accepta, ut significet id quod nisi inhoneste omitti non potest. Oslander tamen in observ. I. alleg. c. & Puffend. I. N. lib. IV. c. XI. §. 4 non sunt contenti laxa illa significatione

vocis debiti, dicentes: Parentibus perfectam incumbere obligationem alendi liberos, quamdiu ipsi sese alere nequeunt. Patet id ex Parentum tacito consensu; nam dum student se conservare & ex interitu vindicare, non in individuo sed in liberis suis, reviviscendo in iisdem, utiq; sponte addixerunt se subministraturos ipsis alimenta: Si autem prolem propterea generassent, ut periret, sanè eam maxima afficerent injuria. Præterea ipsa natura hunc in finem prospexit infantibus in utero, & extra uterum per vias in mammis deducentes, alimenta. Ergo quod infantes invitis Parentibus non possint exigere alimenta, *obstat naturalis liberorum imbecillitas in illa etate, in qua ipsis prospicere nequeunt. Adeoque non tam jus illos deficit, quam vires id exsequendi; nisi qua leges civiles ipsis subveniant, & detrectantes parentes ad præstanda alimenta compellant* Puffendorf. d. l.

§. III.

Parentes cum secundum hæcenus dicta liberorum nutriendorum debito sint

sint alligati, videndum an in Matris relictum sit libertate, suo vel Nutricis lacte prolem alere? Tacitus excurrens in Germanorum laudes, in Cap. 20 de mor. Ger. dicit: *sua quemque Mater uberibus alit, nec ancillis ac nutricibus delegantur.* De Romanis c. 28. in Dial. de Orat. ait: *Fam primum suus cuique filius ex casta parente natus non in cella emptæ nutricis, sed gremio ac sinu Matris educabatur, cujus præcipua laus erat, zveri domum & inservire liberis.* Hæc dixerat Tacitus, non injuria: Nam materno lacte infans commodissime alitur, qui enim materno lacte nutriuntur, si non consueti modo, verum etiam maxime proprio utuntur alimento, videturque natura præparasse nutrimentum id, ac facultates naturales quasdam addidisse, quibus eo utatur. Siquidem papilla jam recens natis in os inserta mox surgunt, & hoc ipsum deglutiant promptissime. Conrad Heresbacchius de Educ. Princ. liberis c. 3 Non sine admiratione videmus pullos animalium recens natos sua sponte adire ubera matris, indeque alimentum petere, quasi scirent sibi lac in

nutrimentum à natura esse destinatum. Lac nutricum quam incommodus sit cibus liberis, vel exinde patet, quod omnes, in matura nostra ætate, dum jam membra nobis sunt firmata, experimur maximam alterationem, si contingat nobis uti cibo insolito: unde quilibet conjiat, lac nutricis quantam pariet alterationem in infantis corpore tenerrimo? Mirum nobis non est, si infantes exinde sibi contrahant morbum. Plurimis exemplis tam sacris quam profanis, si è re esset, posset probari, summæ dignitatis homines esse educatos à propriis suis matribus; nec non multos in aliorum perniciem crevisse, eo quod malitiam cum lacte nutricum imbiberunt, quandoquidem ad mores initiò formandos magnam ferè partem ingenium altricis, & natura lactis efficiat. Si autem quis avert scire exempla, adeat Ægidii Albertini hortulum mulieb. quadripartitum. Ne quis dubius hæreat, ipsa natura aperte docet: Matres esse obligatas, ut ipsæ suos lactent liberos. Siquidem indicio est,

dum mamillæ fœminarum incipiunt erigere se & veluti intumescere, ipsas suo tempore lactaturas esse liberos; & dum papillæ accrescunt, commonetaciunt se futuras esse Matres. ut tangatur nervus: Cui bono lac in mammis Matrum produxit natura? Non frustra, non Matri, sed Infanti. Videtur sane natura in ulum infantum recondidisse ipsorum proprium nutrimentum in mamillis Matrum: itaque dum hæ illos nutricibus commendant alendos, videntur peccare in illud juris naturæ præceptum, quod jubet *suum cuique esse tribuendum*. Præterea nemo non novit, quantum ad amoris intensiorem faciat mutua conversatio. Si enim fuerint duo æqualiter nobis sanguine juncti, quorum unum habuimus quotidianum convictorem, alterum verò rarò vel nunquam vidimus; dubium non est, quin impensius amemus notum. Sic etiam cum à peregrinis nutriuntur liberi, Gordius ille amoris nodus, qui est inter Parentes & liberos, quasi Alexandrino gladio

rum-

rumpitur. Nam cum infantes aliorum ab-
 legantur, facta ex oculis amolitione, vigor illæ
 maternæ fragrantie paulatim restringitur, oc-
 cupaturque animi & amoris affectio in ea sola
 unde alitur. Heresb. de educand. Princ.
 lib. c. 3. Ideo etiam Hecuba Trojæ Re-
 gina super Hectore filio defuncto nuda
 ubera ostendit, ut ad miserationem com-
 moveretur, quod ita expressit Senec:
 Tro. v. 119.

Tibi maternis ubera palmis

Laniata jacent.

Rationes allatæ evincere videntur, Ma-
 tres esse obligatas, quos enixæ sunt libe-
 ros, proprio lacte alere. Sed si omnino vel
 ægrotudo, vel conceptus, vel alia denique ne-
 cessaria causa obstet, vix est, qui hoc offi-
 cii à Matribus postulaverit; neque præ-
 sumitur infantem, si maturi esset judicii,
 velle uti suo jure, si ipsi & matri vergat
 in detrimentum. In ejusmodi casu,
 nutrices summo studio esse eligendas, sva-
 dent prudentiores, ne puer simul cum la-
 cte turpitudinem, vitia, ægrotudinesque im-
 bibas.

§. IV.

Cum à Creatore societati homo sit destinatus, parum juvat, proli vitam dedisse, & in quodam statu posuisse, ad virtutem & vitium indifferenti, nisi accesserit instructio, & hujus Odium, illius autem Amor incuicetur, Le Grand Inst. Phil. part. X. c. 33. Id autem à Parentibus non potest effectui dari, quin potestate aliqua sint instructi, quæ siveit dici potestas patria; de cujus indole pauca in antecessum rimabimur. Disquirunt autores de fundamento potestatis patriæ, circa quod sententiarum reperiuntur divortia. Verum ommissis aliorum sententiis, nos cum Grotio facimus, affirmante de J. B. II. c. 5. generatione Parentibus jus acquiri in liberos, idque originarie. Si autem quis voluerit DEUM O. M. ut causam universalem præsupponere, id nobis non contrariatur. Existimant quidam hoc absurdi à nostra sententia sequuturum, quod etiam bruta generando acquirant jus: Verum hoc gratis fit, cum non di-

camus jus acquiri generatione qua tali, sed solummodo generatione suppositi alicujus rationalis; omne enim jus & imperium præsupponit rationem, quæ in brutis deficit, atque sic consequenter bruta juris non sunt capacia. Statuit quidam vir magni nominis, generationem solam esse occasionem acquirendi juris, præcipuè ob hanc rationem: *quia proles abit in personam nobis similem, & quæ quantum ad jura hominibus naturaliter competentia nobis est æqualis; inde nobis non potest esse inæqualis, seu nostro imperio subijci quoad generationem.* Verum ut pace tanti viri dicamus, cujus auctoritati nihil detractum volumus, ista ratio nostram non evertit sententiam; nam licet proles Patri sit æqualis quoad essentiam, non tamen quoad ortum & generationem, cum filius non sit Patris Pater, ut quivis facilè queat animadvertere inæqualitatem inter Patrem & filium. Ad hoc accedit educatio, quam ne parentes negligerent, tenerrimum affectum in prolem natura ipsis implantavit, simulque po-

testatem concessit dirigendi actiones liberorum, cum ob iudicii defectum non possint moderari vitæ suæ. Fundamentum potestatis patriæ poterit etiam esse pactum tacitum inter Parentes & liberos. *Præsumitur enim, si usum rationis eo, quo sublatius est, tempore habuisset, ac perspexisset, vitam sese citra parentum curam, junctumque illi imperium servare non posse, libenter usum in idem consensus, commodamque sibi educationem ab iisdem vicissim fuisse stipulaturum.* Puffend. I. N. l. VI. c. II. §. 4. Prolixè etiam ab iis, qui de hac materia ex professo agunt, disputatur, quo usque potestas hæc se extendat? an etiam comprehendat jus vitæ & necis? Quod cum sanioribus negamus, quia affectui paterno planè contrariatur, delictaque morte digna multo facilius à magistratibus vindicari possunt. Breviter sic probata potestate patriæ, consequens est videre, quid vi hujus potestatis debeatur liberis.

§. V.

Potestatis patriæ necessitas eo manifesta evadit, quod homines quidem o-

omnes ad malum proni sunt, imò tanta sunt malitia, ut ipsa superent brutas: itaque parentibus serio incumbit, ut potestate sibi concessa cautè utantur, ut liberos mox è teneris in timore Domini erudiant, assuefaciendo eos & pietati & honestati, cum ex mente Poëtæ,

*Quo semel est imbuta recens servabit odorem
Testa diu.*

Quantam in educandis suis liberis impenderint curam veteres Romani, testis est Tacitus c. 28. in Dialog. de Orat. ita enim inquit: *Eligebatur aliqua major natus propinqua, cujus probas & spectatisque moribus, omnis cujuscumque familie Joboles committeretur, coram qua neque dicere fas erat quod turpe dictu, neque facere quod in honestum factu videretur.* Id sane benè & prudenter factum est; cum omnes finis eorum tenacissimi, quæ rudibus percipimus annis, & infantes ad modum præmonstratum facile se gerant, ut non tantum sermonem aliorum, verum etiam gestus imitentur. Idcirco permagni interest bene educatum esse. Licet autem

ut plurimum sit verum, quod proverbialiter dicitur: ἄπλεν falla intet lángrt ifrán trán; Interim tamen videmus, ut optimis sæpè progenitoribus nati degenerent, & vicissim pessimis parentibus procreati, optimi cura & institutione evadant, ut in Judæorum Regibus liquet. Hanc rem plurimis illustrat similitudinibus Plurarchus *περὶ παιδων ἀγωγῆς*, provocatque factum Lycurgi, qui duos catulos iisdem canibus prognatos, diversa educandi ratione, reddidit quam dissimilimos: alterum luxui deditum, alterum venationibus aptum. Deinde convocata concione, duos istos catulos productos, posita in medio patina & lepore, dimisit, quorum alter illicò patinam petebat, alter leporem insectabatur. Ergo *consuetudo ea sola est, que naturam immutat ac subigit* Baco sermon. fidel. c. 36. educatio ut necessaria est, ita prudentiam requirit, nam cum juxta mentem Logi-
corum, receptivum non recipiat ad modum imprimentis, sed ad modum suæ receptivitatis: Parentes alii que institutores

res quam maxime se ad ætatem & captum infantis accommodent; monita ergo debent esse tempeſtiva, blanda, pauca & brevia, *providendum*, inquit Conrad. Heresh. c. 4. de educandis Princ. liberis, *magna ſolicitudine, ne prius literas & inſtitutionem odiſſe quam noſſe diſcat, & avaritudinem ſemel conceptam ultra rudes annos reformidet.*

§. VI.

PRout homo duabus conſtat partibus, anima & corpore, ita educatio in ſe comprehendit curam & animæ & corporis liberorum. Anima vero cum inſtar Reginæ habitet in corpore, de ipſius cura primario noſter erit diſcurſus: ad animæ autem cultum præcipue facit, *Pietas, que ad omnia eſt utilis*, dicente Apoſtolo. Parentes ergo ſummam colloca- bunt operam, ut liberis ipſorum vera inſtilletur Religio, quum maxime ſit eſſe ſocietatis humanæ; imo alias ſalute etiam excidunt æterna, quam Theologis in proprio foro ventilandam relinqui- mus: Ut quis ſit comòdum membrum

societatis humanæ, necesse est eum crebro imbibisse : DEUM creatorem hujus universi, non instar architecti alicujus discessisse ab opere suo, sed singulis creatis adesse, inque ea regimen exercere constantissimum; ipsum esse omniscientem, omnipotentem, justissimum, qui nullis muneribus potest corrumpi, nullumque respectum personarum est habiturus. Homines eo sunt plerumque animo, ut existiment se posse eludere judicia humana, itaque licitum esse facere quæ lubet; ergo cum alios parum metuant homines, necesse est ipsos in pueritia DEI timorem verumq; cultum imprimere, ut DEUM seu omnis mali acerrimum vindicem revereri discant, & vicissim ut omnis boni compensatorem, & propter beneficia tam corporalia quam spiritalia super omnia diligant, in necessitatibus unicum auxiliatorem implorare, & in prosperis eidem gratias agere discant. Heresb. c. supra alleg. Religionem revera esse ultimum ac firmissimum humanae societatis vinculum, affirmat Puffend. de Offic. Hom. l. I. c. IV. §. 9. demonstratque ibidem,

dem, semota religione, totam societatem humanam pronam esse ad ruinam. Hujus rei sciendi cupidum, ad nominatum autorem ablegatum volumus, qui pluribus & maxime apposite in loco all. hanc rem proponit. Religionem, itaque, cum tantæ sit utilitatis atque necessitatis ad societatis humanæ securitatem, hominibus non tantum injungit ipsa Natura, verum etiam DEUS in verbo suo revelato: Ita enim inquit Moses ad gentem Israëliticam: Deut. 6. v. 6. 7. *Et erunt verba ista quæ ego precipio tibi hodie, in corde tuo. Eaque acutè ingeres filiis tuis, ac loqueris de eis quum sedes domi tuæ, quum ambulas per viam, quum cubas, & quum surgis &c.* Præcepti hujus toties iterata repetitio, ipsius necessitatem indicat. In ordinant. Eccl. c. XXIV §. XI. videmus etiam severe esse mandatum, ut Parentes curent liberos suos in capitibus Christianæ Religionis benè & fideliter informari. Hæc non frustra sunt adducta, cum plerique mortalium ita de rebus soleant sentire, prout asseverunt. Puf-

fend. I. N. I. VII. c. IV. §. 8. & sane multos reperire licet, qui quidem ore confitentur DEUM ad morem aliorum, interim tamen sic vivunt, quasi nullus sit DEUS vindex scelerum. Causa vix alia est hujus rei, quam quod à teneris non sint assueti sanis dogmatibus, Deumque non didicerint revereri. Dicitur quidem Natura DEUM esse colendum, at modum non præscribit: tamen habet *quævis seria persuasio de Numine, ejusque providentia sub quocunque conceptu particulari, eultus hanc efficaciam, ut homines reddat officii observantiores.* Puffend: Adducitque Lucianum de imaginibus: *ὅσοι τὸ θεῖον μὴ ἐν παρέργῳ σέβουσιν, ἔτι καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπων ἀρῆστοι ἀν εἶεν* Quicumque Numen non superfuntorie colunt, illi circa humana officia optimi extiterunt. Exempla omnibus ubique sunt obvia.

§. VII.

Liberis bene in capitibus Christianæ religionis instructis, de cætero Parentes rite suo fungantur officio, scilicet

revoꝓando ſibi in memoriam: Homines
 citra aliorum opem ſalvos eſſe non poſſe,
 imo ſi fuerint bene aſſociati, invincibiles
 eſſe: Itaq; fidelem habebunt curam inſti-
 tuendi liberos ſuos, ut bene ſint morati,
 ut utilia & non pernicioſa ſocietatis hu-
 manæ evadant membra, quod Parenti-
 bus eſt effectui dandum mox à libero-
 rum infantia, quæ tempus eſt maximè
 commodum. Ὡς περ γὰρ τὰ μέλη τῆς σώ-
 ματος, εὐθὺς ἀπὸ γενέσεως πλάττειν τῶν τέκ-
 νων, ἀναγκάσιον ἐſτιν, ἵνα ταῦτα ὀρθρὰ καὶ ἐμ-
 ποραφῆ φύηται. Τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξ ἀρχῆς
 πρὸ τῶν τέκνων ἤδη ρυθμιζαίν πρεσβήκει. h. e.
*Quemadmodum enim membra corporis ſtatim
 à generatione liberorum fingere neceſſe eſt, ut
 hæc recta & inflexa ſiant: ad eundem mo-
 dum, à principio liberorum mores componere
 conveniat.* Plutarch. de inſtit. puer. c. v.
 Conſiderando ſuam naturam, facile a-
 nimadvertit quilibet ſe à DEO eximiis
 dotibus eſſe ornatum, puta intellectu,
 voluntate & ſermone; Idcirco docendi
 ſunt liberi, ut ſuis prærogativis, quæ
 præ cæteris animantibus habent, recte

fruantur: inculcandum subinde est ipsos quovis momento obversari in conspectu omnia potentis, videntis & justissimi DEI, qui eximias ejusmodi dotes ipsis concesserat in suæ majestatis gloriam, & ut se adversus alios homines exhibeant sociabiles, ni velint DEO vindicæ pœnas abusus dare. Cum extra societatem homines non possint permanere; Liberi à teneris discant, non suo proprio, sed publico interservire commodo. Circa hanc rem Cic. l. i. c. XVII. de Off. suam exponit mentem dicens: *Cari sunt Parentes, cari liberi, propinqui, familiares: sed omnes omnium caritates patria una complexa est, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere, si ei sit profuturus?* Cum ergo in hominis libertate non sit relictum, vivere prout lubet; sed secundum normam legis, ut possit esse ex usu societatis, vitam suam instituat; sequitur exinde liberos esse erudiendos, ut nihil cæco impetu agant, verum rectæ rationis dictamine perpendant, quid honestum, quid

quid turpe, quid justū, quid injustum; vel ut verbo dicamus: quid facere, quidve omittere deceat: *Et quia verum & rectum semper uniforme est, ita iudicium suum formare debet, quo semper de similibus similiter iudicet, sibi que postquam recte iudicaverit, semper constet. Tum ut voluntas & appetitus rectum iudicium non præcurrat, sed subsequatur, nec ejusdem decretis obluetur* Puffend. J. N. l. II. c. IV. §. 6.

§. VIII.

Processus modo citati Autoris omnino servandus est, quo ab affectibus inverso, homines susque deque habent quod honestum, quod justum. Docet etiam experientia, affectus in multos mortales tyrannidem exercere, secundum illud, *video meliora, proboque, deteriora sequor.* Elisabetha Angliæ Regina in sua responsoria ad Baudium dicit argute: *Ibi iudicium intellectus non potest esse rectum, ubi affectus regnat.* Dum indicamus affectus multorum malorum esse causam, non ten-

sentimus cum Stoicis docentibus: *Affectus omnes sua natura esse malos*; tales quidem sunt, à recta ratione exorbitantes. Affectus verò ut sic, & qua sunt affectus esse indifferentes. Propterea dicit Puffend. in c. modo citati §. 12. *Frigus affectuum, i. e. moderamen eorum, est velut maxime naturale principium prudentiæ & probitatis inter homines.* Itaque Stoici Academicisq; inrempestivo zelo perciti, postulando affectus à natura planè esse eliminandos, audiendi non sunt, cum id neque possit, neque debeat fieri. Prius omnibus patet; Nam desinent affectus, cum desinent esse homines: constat etiã posterius; cum affectus moderati, bonos generent effectus. Hæc eo tendunt; affectus omnino esse moderandos, & cum tanti sit momenti, etiam Parentes dabunt operam, ut liberorum affectus rationi plane sint morigeri, alias fateantur se oleum & operam perdidisse. *Pueros, inquit Edmund. Richerus obster. animorum c. IV. m. 1. qui habuerit nimium Φιλάντρος, nimium Φιλονείξ, iracundos,*

impudentes, pervicaces, contentiosos, mendaciosos; quamquam se per totos dies noctesque continuo in illis erudiendis excruciet: at tamen honesta illorum studia, ad publicam utilitatem non antea promovebit, quam huiusmodi vitis penitus exuerit.

§. IX.

Difficilis res est domare affectus, sive proprii sint, sive alieni: tamen cum labor improbus omnia vincit, liberorum affectus fideli educatione sunt in ordinem redigendi. Πηγή γάρ καὶ ῥίζα καλοπαιδείας, τὸ νοῦν ἐτυχεῖν παιδείας i. e. Fons enim & radix honestatis (est) legitimam consequi institutionem. Plut. inst. puer. c. VII. 6. De natura, sub qua etiam affectus intelliguntur, immutanda & subigenda, Baco ferm. Fidel. c. 36. hoc dat consilii, ut per gradus quosdam procedamus: primo ut naturam sistamus ad tempus aliquod, more illius, qui cum irasceretur, litteras Alphabethi, priusquam quicquam faceret, recitare solebat: secundo, naturam moderemur, & ad minores portio-

riones deducamus: postremo autem ut
 eam penitus sub jugum mittamus. Hæc
 aducrioribus videntur esse præcepta; sed
 quod subjungit, magis accomodarum est
 iis, qui se nequeunt regere propter ju-
 dicii immaturitatem. Verba ejus ita au-
 diunt: *Neque antiqua Regula reiicienda: Ut
 naturam ad instar bacilli in contrariam par-
 tem flectas: quorecta tandem deveniat. Verum
 extremum illud alterum in vitium non ducas.*
 Hoc videtur Heresbach. c. VI. respexisse,
 dum monet dicendo: *Alacrioribus vultus
 tristior, tristioribus alacrior præbendus. Ten-
 acioribus & sordidis permittendum quasi pecu-
 lium, quod ad liberalitatem dispensem. Profu-
 sioribus non concedantur facultates ipsorum
 arbitrio erogande. &c.* Qui laudatus Au-
 tor, cum scitè doceat: Ingenia quò pa-
 cto quæque tractanda sint: eo B. L. sci-
 endi cupidum ablegamus. Edmund.
 Reih. cap. paulo ante alleg. hujusmodi
 suppeditat consilium, inquiens: *Fuven-
 tibus perdicacia molliori & domari facilius ne-
 quit, quam si in ipso iracundia calore behe-
 mentius derideatur; deinde sedata aliquam-*

culum animi impotentia, blanditiis & elementaria, à tam foedo & pestilenti vitio deterreatur, doceaturque, puerili aetati unicam laudem & obsequii gloriam relictam esse. Quod remedium etiam aliis puerorum affectibus adhiberi potest, ut scilicet propter inordinatos suos affectus derideantur, moxque mitioribus verbis erudiantur ipsos minimè decere, ut affectibus frena laxent, seque in vitiorum cœno volvant. Addatur ignominiam & pœnam, ut temporalem ita æternam, mansuram omnes præfractos. Omnes homines cum suæ existimationis sint studiosissimi; itaque existimamus ingenui pudoris minorem, præscripto modo posse coerceri. Observandum vero omnino est; prout ingenia sunt diversissima, ita neminem uno modo omnibus posse mederi, sed quisque pro necessitate naturæ curandus est. Hac in re primarium est, ne juvenibus, dum adhuc instar mollis ceræ sunt, per prava exempla vitiorum imagines imprimantur: quoniam, inquit Reib. c. IV. m. IV. *puerilis aetas, instar simiarum, ad imi-*

rationem omnino nata est: quo præcepta experimentis congruant; parentibus & magistris summopere est cavendum, ne pravo quodam auctoramento, hanc rudem & informem ætatem, vitiorum sordibus & maculis collinant. Quis dubitet, pauciores fore cohortes malorum, si non perniciosis exemplis rot homines essent depravati & corrupti? animi vitia consuetudine serpunt, atque occulto quodam nature consensu eorum vitia, cum quibus vivitur, sæpe ab imprudentibus imbibuntur: Heresb. c.V. Paucisque interjectis lineis, addit: consuetudo malitiæ processu temporis invalescens tantum facit mali, ut postea non possit ulla admonitione vinci. Tacitus dum causã inquireret, cur posterioris ævi Romani, ab antiquiorum gloria desciverint, hanc reperit: Nec quisquam in tota domo pensi habet, quid coram infante Domino aut dicat, aut faciat, quando etiam ipsi Parentes nec probitati neque modestiæ parvulos affvefaciunt, sed lascivis & libertati, per quæ paulatim impudentia irrepit, & sui alienique contemptus. Hæc Taciti observatio apud multos nostratium

etiam vera est: Nam sæpe, cum admiratione, imo cum dolore videmus, parvulos, qui non dum didicerunt discernere inter dextram & sinistram, disertis verbis jurare, maledicere, obiccenè loqui, convitiis & sibilis alios consecrari, suos æquales fraude circumvenire & opprimere &c. Qui damnosi fructus non aliunde proveniunt, quam à Parentum & domesticorum minime morata vita: Vident enim infantes, Parentes & alios domesticos impune ejusmodi scelera committere, unde concludunt etiam sibi licitum esse: Sicque paulatim improbitati callum obducunt, in ipsa accrescunt, imo plane indurescunt, ut malitia deinde fiat incurabilis. Huic contagioni non spernendum dedit antidotum Juv. sat. 14.

--- --- --- --- --- si quid

*Turpe paras, ne tu pueri contemseris annos
Sed peccaturo obsistas tibi filius infans.*

Præire infantes bono exemplo, quantum emolumentum afferat ad honestam ipsorum vitam, dici vix potest, illud ad-

duxisse sufficiat, quod Justin. l. II. c. II. affirmat de Scythis: vitiorum ignorantiam plus profecisse in illis, quam cognitionem virtutis in Græcis.

§. X.

DE cætero difficilioris videtur esse indaginis, an Parentes debeant docere liberos suos literas? cum ex quolibet ligno non debeat exsculpi Mercurius: nec salus reipublicæ videtur posse admittere ut omnes ex agricultura, officinis artificum, aliisque laboribus avolent, animumque studiis humanioribus addiscendis adjiciant: omnes tamen in infantia erudiendos censemus in tantum, ut ipsi legendo queant haurire aquam verbi Divini, ne vacillent in religione, quæ vinculum est societatis humanæ, (illud nunc præterimus, in quantum religio conducatur ad acquisitionem salutis æternæ,) verum ut Parentes liberos suos unice devoteant literis, vix aliqua est obligatio, nisi solummodo illos, qui feliciori sunt

ingenio, & quos ad literarum studia benignior provocat natura. Sed circa studia literarum, hominum varia licet audire judicia; nec desunt qui illa non solum inutilia, verum etiam pernicioſa judicant. Imperitorum & invidorum illud est judicium, & quid mirum? *cum nihil sit injustius homine imperito, qui nihil reſtum putat, niſi quod ipſe facit.* Videmus bruta animalia cultura manſveſcere, an ergo studia literarum, hominum non emolliant mores? Cicero pro Archia oſtendit, etſi multi excellentes viri fuerint ſine literarum cognitione, tamen ſi eruditio acceſſerit ad eximiam naturam ſingulare quiddam efficere ſolere. Ergo *naturam litera perficiunt.* Dotes naturales, inſtar plantarum ſunt, ſponte provenientium, que culturam & falcem artis deſiderant. Bacco ſermon. fidel. c. 48 De ſtudiis literarum Herelb. c. 12. paucis ſuam mentem exponit dicens: *Sublatis literis omnem humanitatem tolli, & barbariem quandam, plus quam Turcicam ſequi neceſſe.* Verum obſervandum eſt, ad prudentiam & ſapientiam

tiam non sufficere solas literas, sed omnino requiri nativam animi bonitatem. Inde quod per naturam stupidus & stultus ope literarum prudens & sapiens non evadit, id non magis quid præstantiæ solidarum literarum detrahit, quam efficaciam medicamentorum quid decedit, quod ea mortuis vitam restituere nequeunt. Quis dubitat bona indole prædictum, ubi solidis literis imbutus fuerit, in rebus gerendis expeditius progressurum, quam solis naturalibus viribus luccinetum? Nec pigebit Plutarchi proferre iudicium, dicentis c. 10. τῶν τῆς ψυχῆς ἀρρώσθημάτων καὶ παθῶν ἡ φιλοσοφία μόνη φάρμακόν ἐστι, anima imbecillitatum & affectuum philosophia sola remedium est. Ejusque utilitates vel effectus per partes loco alleg. describuntur, ubi à B. L. possunt videri. Occurrendum etiam objectioni adversariorum, dicentium non paucos eruditos fuisse malos inutilesque societati: Verum malitia illa non debetur literis, sed perversæ naturæ. Ut vitia artificum non impu-

tan-

canda sunt arti, ita nec vitia eruditorum adscribenda sunt literis, si enim propter abusum res bonæ essent damnandæ, etiam cibo & potu, igni & aqua esset abstinendum, quibus multi abutuntur. Sic cum literæ habeant infinitas commoditates, tamen nisi virtuti famulentur, poterit earum esse abusus, uti rerum aliarum bonarum. Itaque literarum sectatores curabunt, ut studia sua ad usum aliquem vitæ humanæ referant, & ad culturam & perfectionem animi, ne inutilia sint terræ pondera, verum societatis humanæ membra commoda; subinde cogitantes, *eum, qui proficit in litteris & deficit in moribus, plus deficere quam proficere.* Nihil enim prodest nosse literas, nisi quis & vitam melius disponat.

§. XI.

Propter necessitatem morum & Doctrinæ, non possumus non quædam in medium proferre, pertinentia ad institutorem. Oritur hic quæstio: Utrum Parentes, magistri officio recte defungi

possint? Extra controversiam quidem est, Parentibus incumbere ut liberos suos erudiant, cum præcipue illum ob finem à natura potestate sint ornati, ut dum liberi rationis non sunt capaces, ipsorum vitæ & morum sint rectores. Verum hoc suum debitum vix benè possunt exsequi; cum propter curas tam publicas, quam privatas œconomicas, debitam non queant impendere curam liberorum institutioni. Deinde si Parentes fuerint ætate grandiores, ipsis non sufficiunt vires hujusmodi molestiis devorandis. Quibus accedit violentia *æternis* naturalis, inferens Parentes ad scopulos mediocritati oppositos, ut sint vel nimis impetuosus vel nimis remissus. Complures enim, tam ardenti liberorum promovendorum flagrant desiderio, ut uno quasi impetu conentur omnem doctrinam & moralitatem infundere, & non paulatim liberorum animis instillare, sicque non tantum inanem sumunt operam, verum etiam illos perdunt & non per-

perficiunt; cum natura non sit frangenda sed flectenda, soleatque nimia festinatio causa esse majoris moræ. Alii verò Parentum ita sunt affecti, ut *navos in facie liberorum, lumina quedam, & stellas esse putent. Digna, indigna habentur, puerque facit coram parentibus; qui in re tam chara, & propinqua, aequi iudices esse non possunt.* Reih. c. 3. m. 5. Parentes itaque ut plurimum incommodi sunt ad informandos suos liberos, imo sæpè etiam sunt impedimento aliis informatoribus, præcipue Matres; quarum naturam Ter. Heaut. act. v. sc. II. ita expressit:

*Matres omnes filiis
in peccato adjutrices, auxilio in paterna injuria
solent esse:*

Parentes sanè illecebris *Φιλοσοφίας* inebriati, liberos suos præpostero amore prosequendo, & nescio quas non excellentias sibi imaginando, ostendunt se magistri officio non recte defungi posse, cum affectus vehementia eos sæpe eant perditum. *Quam primum enim adolescen-*

libus, se magni fieri à Parentibus, innotuit: continuo in Diophanti sententiam conscendunt; qui superbe nimis & arroganter, populum Atheniensem, omnia facere, quæ vellet, publicabat. Quia ego Matrem, agebat, Mater Patrem, Pater Rempublicam administrat.

Quodcumque incidit in mentem, volunt Neque id putant, pravum an rectum sit.

Reih. modo alleg. cap. m. 4. Ex hisce jam concludimus: Parentibus in erudiendis liberis aliorum opera esse utendum.

§. VII.

A Parentibus, quales ad hanc docendi provinciam, adsciscendi sunt, apposite indicat Plutarch. c. 7. m. 5. *Διδασκάλους γὰρ ζητητέον τοῖς τέκνοις, οἱ καὶ τοῖς βίοις εἰσὶν ἀδιάβλητοι, καὶ τοῖς τρόποις ἀνεπίληπτοι, καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἀριστοί. Præceptores enim querendi sunt liberis, qui & vita sint nulla calumniis digni (inculpatis) & moribus irreprehensibiles, & peritiis optimi. Id quidem non temerè præceptum est, cum Præceptorū exemplū tum ad virtutem, tum ad vitiū magnam vim habeat: doctrinæ etiam*

necessitas ad oculum patet, cum *causa efficiens nequeat dare effectui, quod ipsa non habet*. Breviter, amabiles propter morum suavitatem, & propter doctrinae gravitatem reverendi sint praeceptores. Tantam rem cum Parentes negligenter agant, necesse est sequi liberorum corruptelam. Plutar. c. allegato ita loquitur: πολλοὶ δὲ εἰς τοσούτον τῶν πατέρων πρὸς βάνεσι φιλαργυρίας ἅμα καὶ μισοτεκνίας, ὥστ' ἵνα μὴ πλείονα μισθὸν τελείειαν, ἀνθρώπους τὰς μηδενὸς τιμῆς αἰσθάνται τοῖς τέκνοις παιδεύτας, εὐωνον ἀμαθίαν διώκοντες. *Multi verò Patrum eò perveniunt avaritiæ simul, & Odii liberorum, ut ne majorem mercedem faciant, homines nulla re dignos eligant liberis institutores, vilem ignorantiam sequentes.* Qui aliorum usi sunt informatione, facile norunt diversitatem praeceptorum. Philippus Alexandri M. Pater valde sibi gratulabatur, quod contigerit filium suum nati, dum viveret Aristoteles Philosophus excellentissimus, quodque eum filio nactus Praeceptorem. Quisquis autem nomen boni Praeceptoris cupit

habere, paternum erga discipulos induat affectum, ut contra discipuli Præceptorum tanquam Patrem amare & venerari possint; nam ad eorum quos amant studia & mores totos se componere student, emendati & castigati non irascuntur. Propterea Reih. c. III. in. 7. in hunc modum fatur: *Movendi sunt diligenter pueri: ut magistros suos, tanquam proprios Parentes, adhaerent, id enim maxime est ad optimam institutionem, momenti.* Hoc etiam Herst. de erud. Princip. liberis, c. XI. urget dicendo: *Præcipuus enim gradus est doctorem amari, unde succedet non terror, sed liberalis reverentia.* Modum autem quo id debeat fieri, hunc præscribit: *Profuerit autem Parentes cum curarint, quem requirimus laude dignum, eundem crebro apud filium commendare, laudibus vehere, ac præcipere, ut huius dictis obsequatur.* Hunc ordinem Parentes insullè læpè invertunt, ut velint Præceptores filiorum suorum esse pedissequos, qui ipsorum institutioni frustra deinde insudabunt; quoniam pueri, cum proprio

prio arbitrio & cupiditate, non à Præceptorum placitis & disciplina pendent, nullo modo regi aut contineri poterunt. Id satis experti sumus, discipulos tanti facere Præceptorem suum, quanti æstimatur à Parentibus. Liberi sæpe Præceptorum, sæpius Parentum corrumpuntur vitio. Culpa hic admilla ultimo semper residet in Parentibus, exceptis iis, qui negotiis publicis ita sunt impliciti, ut nullam vel exiguam liberorum possint habere curam; sed necesse est ut ipsos aliorum commendent fidei. Parentes prout liberos in omnia vitiorum genera propellant & concitant, dum ipsis liberum utrumque pecuniæ concedunt; ita etiam fructu institutionis excidunt, dum liberos rebus necessariis minime instruunt, & erga Præceptores sunt justo tenaciores: priores avaritia Parentum ita exacerbantur, ut respuant institutionem; *illiberalitas Parentum erga liberos suos, error est plane noxius: nam eos reddit animo degeneres; fallacius deditos; ignobilium consortio se delectantes; magisque ad luxum propensos,*
quan-

quando rerum copiam adepti sint. ait Baco
 sermon. fidel. c. VII. Præceptores autem
 necessitatis telo adacti, coguntur alia via
 sibi necessaria prospicere, & sic sæpe suo
 deesse officio. Ita comparatum est cum
 nobis omnibus, ut in animadvertendis
 aliorum factis satis simus oculati; ergo
 etiam parentes, licet suorum liberorum
 non sint commodi institutores, possunt
 tamen, imo debent monere Præcepto-
 res, si suo officio rite non funguntur.
 Verum in eo imprudentes sunt plurimi,
 ut id faciant in præsentia liberorum, cum
 id minime debeat fieri, nisi in secreto.
 De Parentum officio, à nobis sæpe cita-
 tus Heresb. c. 4. ita loquitur: *Parentes &
 proceres non sic velim in Rectores puero desti-
 natos omnem sollicitudinem conjicere, ut solent
 filiarum matrimonio elocatarum in sponsuum
 universam curam transferre, sed quem admo-
 dum diligens agricola, qui ubi terra semina
 concedidit, ea subinde in herba invisere solet,
 considerans, sicubi erumpat, quod segetem ber-
 bescentem suffocare aut impedire possit, ut id
 mature vellatur, antequam detrimentum af-
 fe-*

ferat. Ad eundem modum opera pretium fiet Parentes identidem invifere filium, & explorare ecquid promoveat, ut res habeat? Ad hae rectores & ministros, quos in officio sedulos experiantur, praeter stipendium legitimum, etiam munusculis & adhortationibus excitare ad officium fideliter perfungendum, & liberos ad parendum sedulo monere: ita simul & in officio continebuntur Rectores, & ipsorum auctoritas constabiletur.

§. XIII.

Verbo etiam agemus de merito praceptorum; quanti illud sit putandum. Dixerat non nemo: DEO, Parentibus & Praeceptoribus equivalentem non posse reddi gratiam. Id quidem non sine ratione est, nos hac vice solum considerabimus, quantum ad praecipuos attinet. Qui fideles sunt, suos non tantum discipulos morum atque doctrinae cultura eximie ornant, verum etiam Rempublicam commodis membris adaugent. Pia & fidelis institutio instar divini alicujus & pretiosissimi unguenti, in caelum usque fra-

fragrat suavissimè. Summum hominis bonum civile, cum consistat non in honore, voluptate, divitiis; sed in actione virtutis, inde facile est conjicere, quantum sit meritum eorum, qui impigre insudarunt, in introducendo ejusmodi nobili habitu, unde tanquam è scaturigine promanant actiones virtuosæ. Breviter cum Ittero: *tanta est animi humani, quem expoliunt, excellentia, tanta sapientia, seu divina, seu humana præ ceteris bonis, præ eminentia, ut nulla par esse possit temporalium bonorum retributio.* Illud verò quod Præceptoribus persolvitur, non *meriti pretium est, sed operæ, sed laboris, sed occupationis, quæ impedit suis interim rebus vacare non possunt.* Conguntur sæpè tantum laboris impendere, ut aliis inserviando ipsi consumantur. Alexander M. agnovit beneficium Præceptoris Aristotelis: ferunt enim eum ultro confessum fuisse, se longe plura magistro, quam Philippo Patri, debere, propterea quod ab hoc solum haberet, ut more reliquarum animantium, ab Aristotele demum, ut secundum virtutis re-

gu.

gulam actiones suas institueret feliciter-
 que viveret. Hæc quæ dicta sunt, de
 bono intelligenda sunt Præceptore; alii
 vero qui unice quæstum respiciunt, di-
 scipulorum negligentes informationem,
 nulla re dignos judicamus, nullamque
 mereri gratiam. Haud multo meliores
 sunt, qui dum aliquatenus suo satisfaci-
 unt officio, scitè Trasonem agunt, ja-
 ctantes se eruditionem non instillare sed
 infundere, uno alterove die integram
 docere disciplinam, licet ignari sint di-
 scipulorum, quæ fundamenti loco præ-
 requiruntur. Gnatones informationi præ-
 fecti, si quam culpam commiserint disci-
 puli, quorum parentes *Φιλοσοφῆς* illece-
 bris sunt capti, ut apud ipsos gratiam
 ineant, parati sunt ad extenuandum,
 excusandum, imò ad laudandum deli-
 ctum: quorum corruptorum caput pro
 istoc beneficio, fuste esset demulcendum.
 Apposita sunt quæ Heresb. de educand.
 Princ. lib. c. XI. scribit: verba ejus ita
 audiunt: *Sicut ostendimus, nullis satis hono-
 ribus compensari posse fidam, diligentem*

priam institutionem, ita nullis satis dignis crucibus excarnificari poterunt, qui vel per negligentiam, vel de industria pueros suæ fidei & institutioni concreditos, vel prodiderint hostibus, vel corruerint prava institutione. Quod enim excogitari potest parricidium majus?

§. XIV.

Ut rebus extrinsecis ad sui conservationem indiget homo, ita Parentes liberis suis debent hæreditatem acquirere, quæ curam corporis involvit. Exigit hoc Apostolus 2. Cor. 12. 14. & ad Romanos 8. 17. argumentatur: *si filii, etiam heredes.* videturque parentes ad hoc ipsum præstandum se tacite obstrinxisse, dum intendendo conservationem sui specificam, liberos genuerunt & sustulerunt. Ergo quod sibi in sui conservationem acquirunt, illis acquirunt ob eundem finem; & si participes sunt facti substantiæ Parentum, quanto magis participabunt de bonis ipsorum. Quandoquidem nemo mortalium extra societatem queat traducere vitam, proinde incumbit Parentibus curare, ut liberi ipsorum commo-
da

da evadant membra societatis humanæ; verum id fieri non potest, quia etiam summo bono civili fruuntur (de S. B. Theologico nunc loqui, nostri non instituti) quod S. B. civile, ad sui integritatem requirit bona fortunæ. Ergo consequenter etiam sequitur; Parentes debere suis liberis acquirere opes. Baco ferm. fidel. c. 34. de connexu virtutis & divitiarum ita ait: *divitias cognomine magis proprio vocare nequeam, ut ea appellem impedimenta virtutis. Sicut enim se habent impedimenta ad exercitum, ita divitiæ ad virtutem. Necessaria siquidem sunt, sed graves. Quin etiam cura illarum victoriam sæpè disturbat.* In acquisitione opum honestas semper respicienda est, oportetque quemque tantæ esse prudentiæ, ut consideret naturam paucis esse contentam, ideoque ad naturæ modulum quærendi cupidinem esse adtemperandam. Hic præterire non possumus, quod Excellentissimus Baco ferm. fidel. mod. alleg. c. scribit. *rectè à quodam observatum: se magno cum labore ad exiguas, & nullo fere ad magnas*

divittas pervenisse. Breviter uti occasio non est negligenda, si qua se offerat honeste opes acquirendi: ita circa erogationem istarum sic temperandus est animus, ut quæ expendere officium jubet, libenter erogat, & easdem præter necessitatem & rationem ne dissipet. Circa patrimonium relinquendum liberis Parentes dupliciter solent peccare, & in defectu, & in excessu. In defectu, partim abliguriendo bona sua, se suosque ad summam adigentes miseriam; partim insolita perversitate, qui licet opibus abundant, tanta tamen laborant invidia, ut ipsarum usum omnibus denegent hominibus: propterea bona sua vel igne comburunt, vel in aquas submergunt, vel in terram defodiunt. Ad quorum malitiam depingendam, vix ulli verba sufficiunt. Ante decennium novi rusticum prædivitem, qui suas pecunias in terram defodit, ne in manus pervenirent liberorum suorum; habuit vero nequam ille homo optimæ indolis filios, quorum unus literis erat addictus, deinde necessitate co-

actus, ad exteras se contulit oras, ibique
 fatis cessit. In excessu peccant Parentes,
 dum nimium anxie & avide opibus in-
 hiando, omnem suam spem in incertas
 divitias collocant, existimantes re si non
 verbis, ita liberis esse prospectum, ut ip-
 sibus bene sit Numine etiam irato. Ava-
 ritia prout radix est omnium malorum,
 ita DEO est odiosa, justissimamque ab
 eo exposcit vindictam: *Reipub. exitiola,*
postquam enim semel Rempubl: occupavit, eos-
que qui ipsi præsunt necesse est, & judicia cor-
rumpi, & omnia tandem fieri venalia, ut ma-
tura etiam ipsa Respubl. pereat, si emporera
inveniat, uti de Roma dixerat Jugurta.
 Avaritia Parentum liberis & cognatis est
 insidiosa, gravemque ipsis minatur rui-
 nam; constat enim verum esse quod ca-
 nit Poëta:

De male quaesitis non gaudet tertius heres:

Nam utcumque se gerant liberi, sem-
 per collum in laqueum inferunt, vel enim
 impietatem Parentum sic imitantur, ut
 sacra & profana venalia habeant, per pra-
 vas artes & oppressiones aliorum ad opes
 graf-

graffentur, (ad hoc exémplo Parentum sunt informati) vel etiam opes cum peccato acquiræ ipsis inferviunt, ad quævis scelera & flagitia patranda, sic semper hæredes pœna manebit. Confirmat experientia ingentes divitias, sæpe instar fumi evanuisse, atque liberos opulentorum solum numerum esse, frugesque consumere natos. Convenit ergo patrimonium relinquendum honestè & justè esse acquisitum, cum fors parva piorum longe præstet impiorum magnis divitiis. Licet autem Parentes debeant thessaurizare liberis, ipsis tamen extra causam alimentorum, vivis Parentibus, non competit jus aliquod in bonis Parentum, adversus hosce valiturum: quin ita liberis favere debet parens, ut tamen ideo cæterorum officiorum respectum non penitus exuat: non enim prohibetur, quo minus bonis suis utatur ad gratum animum aut liberalitatem exercendam, licet ideo minus ad liberos ipsius sit perventurum.

§. XV.

Parentum etiam est, curam & studium adhibere, ut in honesto vitæ genere, pro conditione personæ filius constitutatur. Vix ulli ea contigit felicitas, ut ad singula vitæ genera sit idoneus, necesse itaque est, ut ad certum studium, nostrum adjungamus animum, idque si possibile est à prima ætate, cum à teneris assuecere multum sit; sic enim difficultates quæ obveniunt, optimè superantur. Parentes qui liberorum actiones debent moderari, si manifesta ipsorum fuerint indolis indicia, minime suo deerint officio: verum prudentia ipsis opus est. Berchring. l. II. c. IV. instituit: œconom: dicit officium paternum esse: *Liberos certo vitæ generi cum judicio consecrare, sed ut in eo deligendo Parentes non tam sequantur suum judicium, quam ingenium atque inclinationem liberorum, propositis instrumentis cujusque artis, atque optione data.* Hic Parentes nihil cæco impetu agant, ni prius liberorum indolem sibi habe-

ant perspectam, quæ ægre nosci potest;
Ter. And. Act. I. (cena I.

*Qui scire posses, aut ingenium noscere;
Dum etas, metus, magister prohibebant?*

Liberi autem maturius iudicium nati, una cum Parentibus consilium ineant de eligendo vitæ genere, cogitantes quo in statu DEI gloriam, & proximi salutem optimè possint promoveri. Satius itaque est Parentibus, suum suspendere iudicium, quam in aliorum ruinam præcipitare. Videmus ex praxi quotidiana, quid juvent Parentum præpostera consilia, circa vitæ genera liberorum e. g. Qui sunt ordinis militaris filios suos cogunt in militiam, sæpe etiam illos, qui nec umbram viri fortis videre sustinent; alii filios suos volunt iudiciis præfectos, qui tamen nec sciunt, nec scire volunt, quid jus? quid æquum & bonum: alii rursus volunt suos sacris initiari, qui à sacris abhorrent, aptioresque sunt ad pascendum boves, quam oves Christi.

Præterea incumbit Parentibus, liberos suos honeste collocare in matrimonium, quod indissolubile fœdus, liberis minimè est absque consensu paterno ineundum: qui consensus non tantum de honestate, verum etiam de necessitate requiritur. Assertionem breviter pro ingenii modulo, rationeque instituti probabimus. Parentes generando liberos, cum alia via non sit ad immortalitatem, student se ab interitu vindicare, sibi que diuturnitatis memoriam comparare; sequitur exinde liberos non esse sui juris, sed sub potestate Parentum, qui sua causa eos genuerunt. Ergo ex necessitate, Parentibus jus competit, tanquam in sua re disponendi de nuptiis liberorum. Propterea etiam Apostolus Coloss: 3. 20. monet, ut *liberi obediant Parentibus κατὰ πάντα*, E. & in contrahendo conjugio. Esset etiam contradictorium: esse sub potestate patria, & tamen contra ipsorum voluntatem de re maximi momenti decernere. Primus noster Pater non duxit sibi

uxorem suo arbitrato, sed ex consensu & voluntate DEI: cum DEUS non tantum creaverit uxorem, verum etiam adduxerit Adamo. Gen. 2. 22. Hodie autem DEUS non immediate, sed median-
 tibus Parentibus virum uxori jungit, qui apud liberos DEI vicem gerunt: nam ut primus homo à DEO vitam habuit per creationem, ita nunc liberi à Parentibus vitam habent per generationem. Ad hæc non tantum secundum 4. decalogi præceptum liberi debent honorare Parentes; qui honor & obsequium postulat, ut Parentes in re seria consulant, & consulentibus obediant: verum etiam Parentibus expresse præcipitur in multis scripturæ locis, ut liberis suis de conjugio prospiciant. Ad probandam necessitatem consensus Paterni, etiam facit, quod filia vitiata, non nisi Patre consentiente, potuerit duci per legem DEI. Exod. 22. 17. His consentanea præcipiunt leges civiles patriæ, nec non ordinant: Ecclesiast. c. 15. §. 6. ubi cum adjunctis suis circumstantiis totum hoc ne-

gotium proponitur. Auctores licet inconquirendis aliis rationibus, exemplisque tam sacris quam profanis sint operosi, nos tamen brevitati studentes, ulteriori labore superfedemus, cum pauca hæc argumenta possint sufficere. Parentum consensum ad liberorum matrimonium, cum necessarium dicimus, erunt ipsi ad consentiendum idonei; sana mente præditi, præsentibus, liberisque optimè cupientes: non mente capti & furiosi, nam hi nullius consilii sunt capaces: non in peregrinis & incertis locis degentes, nam hos consulere non possunt: non iniqui, acerbi, avari, qui ex mera avaritia, vel ex sola morositate nuptias impediunt, quo casu magistratus istorum consensum supplet. Parentes impedituri nuptias liberorum, si ab initio contractus de consensu fuerint rogati, reddent rationem suæ denegationis. Si vero clandestina desponsatio inter liberos minores facta fuerit, sufficit Parentibus dicere: se nolle, quia reverentiam ipsis debitam denegarunt. Vid. Siebenthal's Coll. Polit.

Exercit: II. Q XV. Admisso consensu Paterno, in contrahendis matrimoniis liber liberis consensus est relinquendus. *Omnino enim consentire debent, de quorum ludatur corio, inquit Scheriz. de Conjug. §. IX. Difficiles plerumque solent habere exitus, coacta matrimonia: Ubi enim non est amor mutuus conjugum; ibi discordia, non concordia est, impeditur invocatio DEI, turbatur tota domestica consuetudo, sequuntur sepius adulteria & infinita alia peccata Jac. Mart. l. i. Polit. c. IV. Propterea deinde monet Parentes ne sua potestate abutantur; sed ut liberos honestum conjugium petentes illegitimè impedire non debent: ita neq; eosdem ad quamcunq; conjugem cogere decet. Animadvertimus sanè ita esse comparatum cum hominibus, ut abhorreant à quorundam non malorum conversatione. Juxta illud:*

*Non amo te Volusi, nec possum dicere quare:
Hoc tantum possum dicere: non amo te.*

Itaque in conjugio legitimè ineundo, partium contrahentium & Parentum unus quasi debet esse consensus.

CAPUT SECUNDUM.

De Officio Liberorum.

§. I.

gimus hactenus breviter de Parentum officio, nunc quam brevissime agemus de liberorum officio recipro-

co. Ex paterna prærogativa eorumque beneficiis nascitur perpetua obligatio in liberis, quæ in decalogi præcepto quarto venit nomine honoris, hic prout monet Osiand: observat, i. ad l. 2. c. 7.

Grot. latissime est accipiendus, in quantum includit etiam subventionem, imo ex eo auctores etiam deducunt obedientiam & patientiam. Honor Parentibus debitus singularis est naturæ, conjunctus cum intensissimo affectu amoris. Quare præter rationem non est, primum locum in secunda decalogi tabula honorandis Parentibus assignasse DEUM, ut tanto facilius possemus intelligere, primo post DEUM loco nobis habendos esse eos homines,

unde & nati sumus & educati. Recurrendum nobis est ad vitæ nostræ causas. Prima quidem & universalis ut loquuntur Metaphysici est DEUS, qui mediate nos condidit. Verum proxima & immediata causa nostri ortus, sunt Parentes, de quorum sumus carne prognati, quorum molesta cura & diligentia nos aluit, educavit ac provexit. *Hæc igitur organa natiuitatis & vitæ nostræ, non immerito sibi secundam post DEUM, postulant observantiam & reverentiam.* Quanto majori beneficio sumus à quoquam affecti, tanto majorem honorem & gratitudinem ipsi debemus; at post DEUM debemus Parentibus vitam, basis atque inchoamentum quæ est omnium operationum: ergo post DEUM Parentes summo sunt honore prosequendi, in quibus virtutem pariter ac beneficentiam DEI honoramus. Indidit natura singulis *Φιλαντίαν*, & ut vitam suam magni faciant; quis ergo sanus magnifice de vitæ suæ auctoribus non etiam sentiat. Dicitur hoc æquitas, jubet Lex &

Divina & humana. De honore Parentibus debito, Mater una cum Patre participat; nam licet Mater societate conjugali Patre sit inferior, imbecilliorisque sit naturæ, tamen exinde filius abjectè non cogitet de Matre sua, multo minus ipsam debito honore spoliet. Quoniam ad ipsum discrimen, quod est inter maritum & uxorem, nihil attinet. *Sed respiciendum ipse est ad relationem illam, que est inter Matrem & filium. Qualis est respectu mariti ipsius, tibi mater est, & una cum Patre ex equo honoranda.* Parentes ut causæ sociæ in generatione liberorum stant pro una persona, ergo ut una persona absque discrimine sunt honorandi: *honora Patrem tuum, & Matrem tuam,* inquit DEUS.

§. II.

Circa honorem Parentibus exhibendum, oritur dubium, an id etiam facere debeant spurii? Magna sanè illi a Parentibus afficiuntur injuria, propter ipsos etiam infames fiunt, ad officiaque publica ferè sunt inhabiles. Eam ob cau-

fam videtur spurios posse eximi ab illa obligatione, ne quem honorem ejusmodi Parentibus præstent, Verum spurii suos honorabunt Parentes, propter præceptum generale: *Honora Patrem & Matrem*. DEUS nullum facit discrimen Parentum, nullam quæ adhibet cautelam, sed absolute dicit eos esse honorandos; à quibus etiam spurii post DEUM, non tantum habent vitam naturalem, verum etiam de ipsorum carne & sanguine acceperunt, quod homines & non bruta animalia sint tacti. Magnitudinem beneficii arguit vox hominis, quæ infert quandam excellentiam, nam si quis injuria afficitur, mox reponit se hominem, & non canem vel aliud quodpiam brutum esse, indigitans se ejusmodi esse naturæ, quæ ob suam excellentiam nulla calumnia est digna. Præterea Parentum delictum DEI præceptum tollere non potest. Hanc rem pluribus exsequitur Bald. l. IV. c. XIV. Cal. Conscientiæ.

Ex honore tanquam fundamento & fonte fluunt obedientia, patientia & gratitudo. Illum sane non honoramus, quem offendimus, cujus dictis non sumus, audientes. Parentes cum ætate sint grandiores, multa experientia sibi acquirere prudentiam; illis itaque liberi sua sponte obtemperabunt. Apostolus dum Ephes. 6 1. ad obedientiam erga suos Parentes hortatur, dicit *id esse justum*: nempe propterea, quod, ut paulo ante dictum est, liberi vitam suam à parentibus habeant, & ab his multa cum sollicitudine & infinitis curis sint educari. Itaque temere non laudat filium suum Simo Terentianus dicens And. act. II. scen. V.

... .. *Facis quod te decet*

Cum isthoc, quod postulo, impetro cum gratia.

Hæc obedientia liberorum erga Parentes habet suam justam exceptionem, si injusta & impia jubeant Parentes: Tum enim DEO potius obediendum, neglecto Parentum imperio. Pertinet huc illud Christi: Qui Patrem & Matrem plus

plus diligit, quam me, non est me dignus.
 Verbo: Supra omnia diligendi Parentes,
 in omnibusque illis obediendum: Sed
 non supra DEUM & contra DEUM.
 Grotius in proleg. Juris B. & P. dicit:
Inter homines quasi Dii quidam sunt Paren-
tes, quibus proinde non infinitum, sed sui ge-
neris obsequium debetur. Parentibus itaque
 in re honesta obsequi, liberis gloria est.

§. IV.

Secundus rivulus ex honoris fonte flu-
 ens est patientia, qua tolerant filii
 Parentum infirmitates & nævos. Ho-
 mines senio confecti, quoad mores vidē-
 tur repuerascere, juxta illud: *bis pueri*
senes. imo sæpè ita sunt morosi ut diffi-
 cilimum sit illis placere; verum li-
 beris difficile non erit, infirmitates &
 defectus Parentum patienter ferre. Pa-
 rentes liberorum causa multa dura &
 acerba passi sunt, imo tanta, ut liberi nun-
 quam ipsis dignam possint referre gra-
 tiam. Qui præcepit Parentes esse ho-
 norandos, is etiam vult, ne liberi Paren-
 tum infirmitates fastidiant: verum potius

amoris & patientiæ pallio eorum tegant
 naves: revocent sibi subinde in memo-
 riam, *honora Patrem & Matrem*. Jac. Mart.
 l. 1. Polit. c. 6 liberis non tantum pia &
 salubria consilia suppeditat, de adhiben-
 do remedio, quo Parentes ad meliorem
 reducantur frugem; Verum etiam ne
 propter Parentum nimiam erga se acer-
 bitatem, convicia & manifestas injurias,
 suo desint officio: Quorum priora, B.
 Lector, si ipsi volupe fuerit, ab ipso au-
 ctore in loco alleg. poterit haurire, nos
 tantum posteriora exscribemus. p. m. 186.
 ait: *primum cogitabunt, fieri posse, ut bo-
 rum ipsi causas per imprudentiam submini-
 strent; ideoque diligentem conversationis suæ
 ac morum rationem inibunt, & si quid culpa-
 bile deprehenderit, emendabunt. Deinde quæ
 illi sunt duriores & inhumaniores, hoc ipsi sese
 præbunt in omnibus modestiores & submis-
 siores, quo duritiam eorum obsequendi & gra-
 tificandi promptitudine, quasi quodam mala-
 gmate, sensim emolliant. Quod si nihil hæc
 ratione effecerint, cogitabunt juvenutis suæ ve-
 ritatem, hac severitate domi non suæ con-*
 si.

filio DEI exerceri, quo inde à puero ad patientiam injuriarum instituatur, qua p. stea per omnem vitam in mundo conversantes, bene usantur. Hinc patet quanto supplicio sint digni, qui ob quascunque injurias, Parentibus accelerant mortem. Parricidium inquit Berchring, Inst. œconom. l. II. c. II. est caput criminum, inter pessima scelera pessimum, immò complexus quidam scelerum. Propterea etiam pœnæ ratio antiquitus erat singularis: Vivi enim parricidæ insuebantur culeo, cum vivis animantibus, cane, gallo gallinaceo, vipera & simiâ, atque secundum regionis qualitatem vel in vicinum mare, vel in amnem projiciebantur, ut omnium elementorum usu carere incipiant, cœlumque superstitionibus, & terra mortuis auferatur. Cur autem hæc animalia fuerint conjuncta, videri potest Berch. haud incommoda conjectura, in loco modo alleg. Verum conceditur filio, licitè se posse defendere adversus Patrem ad necem usque irruentem. Nam

quamvis impius & crudelis Pater etiam

Pater est. Nihilominus in tali proposito, non ut cum Patre, sed ut cum hoste agitur. Sed DFUS longissime advertat talem casum! Reverendiss: Episc. Doct. Gazelius part. post. œconom. c. l. q. XI.

§. V.

Tertius rivulus emanans ex fonte honoris Parentibus exhibendi, est gratitudo, quæ si in ullo desideratur, certe à liberis requiritur, qui Parentibus suis acceptum ferent & vitam & possessiones, saltim quo ad prima initia & acquisitionis fundamenta. Hanc gratitudinem non aliter magis manifestam reddere possunt, quam si Parentes senio confectos alant, eorumque necessitatibus interserviant. Morus debiti necessitate Solon, dicitur, eos qui id non facerent, infamia notasse. Hanc gratitudinem suo jure beneficia postulant paterna: *Etiamsi filius Patri benefaciat, non benefacit, sed beneficium rependit.* inquit Seneca. Qui enim dat aliquid, si prior accipit, non obligat, sed reddit. Obligationem hanc esse juris naturalis facile patet, quia honorare Pa-

rea.

rentes, est præceptum juris naturæ, illum autem honorem includere etiam alimenta Parentum, constat ab interpretatione ipsius Christi, qui honori Parentum adversari statuit, si aliquid ipsis subtrahatur, quod facit ad ipsorum sustentationem, etiam sub prætextu DEO dicandi. Matth. XV. 4, 5, 6. Verum non de nihilo est quod dicit Grotius J.B.H.c.7.m.v. hoc debitum non esse æque ordinarium, atque illud quod parentes debent liberis. Hoc tamen non obstat, quin obliget liberos; nam ex illo Apost. 2. Cor. XII: 14. *ἐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις,* hoc saltem inferitur, *per se Patri convenire ut subveniat filio, & propterea non solum ad horam debere ei subvenire, sed ad totam vitam, quod est θησαυρίζειν, id est condere in futuros usus, vel prospicere in futurum: filius vero Parentibus debet alimenta, in casu necessitatis, cum scil. ad egestatem redacti, senio vel morbo laborant, ut citra aliorum opem nequeant subsistere, atque tunc cum liberi Parentibus subveniunt,*

di-

dicit Berchring. id fieri turbato mortalitatis ordine, & per accidens, quia naturaliter non parentes filiorum, sed filii parentum sunt successores. Officium hoc liberorum venit etiam nomine *ἀντιπαροργίας*, de qua afferuntur versus ex Aristophane:

*Sed est & nobis avibus hæc antiqua lex
 Descripta in legum tabulis, quas ciconiæ
 Habent; Parvas nam cum Pater ciconias
 Nutrivit & jam factæ sunt volatiles,
 Oportet natos hanc referre gratiam
 Parentibus, ut senes vicissim nutriant.*

Hanc gratiam Paulus etiam commendat hominibus 1. Tim. V. 4. exstantque hujus rei plurima documenta apud gentiles; ex multis nos unum tantum afferemus exemplum, quod nobis in Ænea subministrat Virgilius 2. lib. Æneidos:

*Eja, age, chare Pater, cervici imponere nostræ
 Ipse subibo humeris; nec me labor iste gravabit:
 Quo rescung, cadet, unum & commune periclitum,
 Una salus ambobus erit.*

Oriuntur hic per plurimi casus, non minus explicatu difficiles, quam scitu

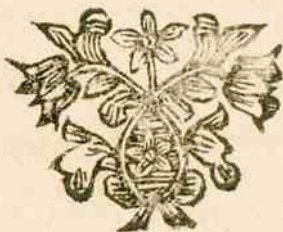
necessarii atque jucundi; nobis tamen nunc non licet singulos delineare, qui tantummodo decrevimus summa capita leviter perstringere. Sit venia verbo, tuaque ut dicamus pace L. B. si bonus fueris interpres, scripsimus satis, si autem malus, plus satis.

Obligationem Parentum & Liberorum reciprocam dum pro modulo ingenii simpliciter exponimus, minime decet nos esse immemores Patris Patriæ, **CAROLI XII.** Regis nostri Serenissimi, qui se ob nostram tranquillitatem, innumeras expoluerat periculis, inter vaferrimos hostes, à cujus vita nos nostrum protrahimus spiritum: hunc itaque, O cœli & terræ creator Omnipotens, tua gratia cœlitus corona, dirige gressus ejus in semitis

tis tuis, fac ut CAROLINUM no-
 men terrori sit veritatis hostibus,
 serva nobis unctum tuum, hoc
 depositum tuum serva nobis, &
 conserva ut pupillam oculi: O Pot-
 tentissime DEUS reduc cum pace
 Regem nostrum Clementissimum,
 ut pro hoc & innumeris aliis tuis
 beneficiis, hic in tempore, post-
 eaque in æternum, te sine in-
 termissione laudemus,

AMEN.

DEO TRIUNI GLORIA.

DEO TRIUMPHI GLORIA.

